

Farmakoepidemiologi – rationel brug af lægemidler

Christian Fynbo Christiansen & Anne-Marie Schjerning Olsen

STATUSARTIKEL

Dansk
Farmakoepidemiologisk
Selskab

Farmakoepidemiologi er studiet af lægemiddelbrug i et samfund, herunder de sundhedsmæssige, sociale og økonomiske konsekvenser. Dansk farmakoepidemiologi er internationalt anerkendt og prisvindende, bl.a. for bedste publikation i tidsskriftet *Circulation* [1]. Dansk farmakoepidemiologisk forskning er unik pga. muligheden for at følge lægemiddelforbruget i Danmark og for at sammenkoble receptdata fra lægemiddelstatistikdatabasen med andre individbaserede registerdata.

I et nyligt publiceret dansk studie har man f.eks. beskrevet anvendelsen af medicin for ADHD i Danmark i perioden 1995-2011 [2].

Lægemidler anvendes ofte til bredere patientgrupper end dem, som inkluderes i randomiserede kliniske studier. Observationelle studier bidrager i denne sammenhæng med vigtig viden; f.eks. har man i et dansk kohortestudie påvist, at patienter med nyresygdomme har samme effekt og bivirkninger af antitrombotisk behandling ved atrieflimren, som patienter uden nyresygdomme har [3]. Farmakoepidemiologien spiller også en væsentlig rolle ved monitorering af sene eller sjældne lægemiddelbivirkninger, som vanskeligt kan påvises i randomiserede studier, og myndighederne kræver derfor ofte langvarig monitorering af nye lægemidler i fase 4-studier.

På trods af, at man i nationale registerbaserede studier ofte inkluderer et stort patientmateriale med deraf følgende statistisk præcise estimater, kan det være nødvendigt at udvide et studie, der omfatter hele Norden, for at opnå viden om sjældne bivirkninger som f.eks. misdannelser [4].

Sufficient håndtering af bias og konfounding er essentiel, for at forskningsresultater kan blive valide. I et nyligt publiceret dansk studie fandt man reduceret risiko og bedre prognose ved pneumoni hos patienter, der var i statinbehandling, end hos patienter, der ikke var i statinbehandling, og den mulige kausale sammenhæng blev underbygget af håndtering af konfounding ved såvel justering og stratificering som restriktion [5].

Velgennemførte observationelle studier kan således bidrage væsentligt til evidensbaseret anvendelse af lægemidler. F.eks. blev en advarsel om korttidsbehandling med nonsteroidale antiinflammatoriske stoffer implementeret på baggrund af et dansk kohortestudie [1].

Dansk Farmakoepidemiologisk Selskab ønsker at fremme farmakoepidemiologisk forskning af høj kvalitet på basis af de unikke danske registre og i selskabets brede forankring.

KORRESPONDANCE: Christian Fynbo Christiansen, Klinisk Epidemiologisk Afdeling, Aarhus Universitetshospital, Olof Palmes Alle 43-45, 8200 Aarhus N.
E-mail: cc@dce.au.dk.

INTERESSEKONFLIKTER: Forfatterens ICMJE-formularer er tilgængelige sammen med artiklen på Ugeskriftet.dk

LITTERATUR

- Schjerning Olsen AM, Fosbol EL, Lindhardsen J et al. Duration of treatment with nonsteroidal anti-inflammatory drugs and impact on risk of death and recurrent myocardial infarction in patients with prior myocardial infarction: a nationwide cohort study. *Circulation* 2011;123:2226-35.
- Pottegård A, Bjerregaard BK, Glintborg D et al. The use of medication against attention deficit hyperactivity disorder in Denmark: a drug use study from a national perspective. *Eur J Clin Pharmacol* 2012;68:1443-50.
- Olesen JB, Lip GY, Kamper AL et al. Stroke and bleeding in atrial fibrillation with chronic kidney disease. *N Engl J Med* 2012;367:625-35.
- Kieler H, Artama M, Engeland A et al. Selective serotonin reuptake inhibitors during pregnancy and risk of persistent pulmonary hypertension in the newborn: population based cohort study from the five Nordic countries. *BMJ* 2012;344:d8012.
- Nielsen AG, Nielsen RB, Riis AH et al. The impact of statin use on pneumonia risk and outcome: a combined population-based case-control and cohort study. *Crit Care* 2012;16:R122.

Dansk farmakoepidemiologi bidrager til evidensbaseret anvendelse af lægemidler.